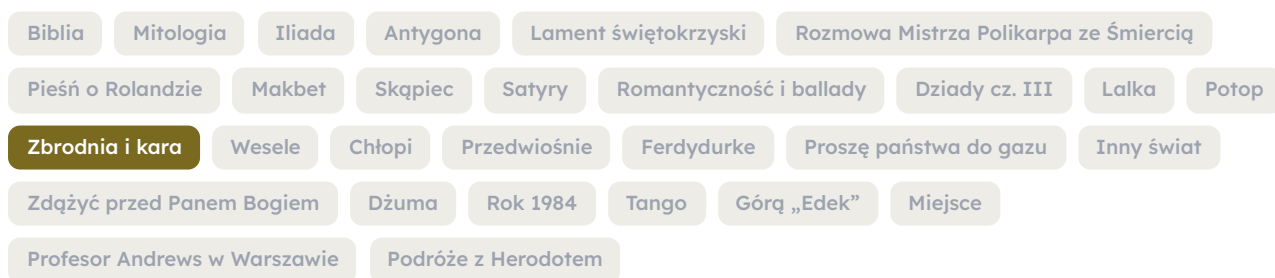

NIE KAŻ MU LICZYĆ · MATURA USTNA Z POLSKIEGO

Pytania jawne bez stresu

4 pytania CKE na maturę 2029, 2030 i 2031.
Do każdego karta-ściągą i wypowiedź wzorcowa.

Zbrodnia i kara

- Teza i mapa wypowiedzi z czasem mówienia
- 3 konteksty do wyboru i jak je powiązać
- Sceny-klucze, żeby uniknąć błędu kardynalnego
- Wypowiedź wzorcowa na ok. 4 minuty
- Pytania komisji, także o refleksję własną
- Okienka powtórek i zwroty na egzamin

PYTANIE
40

Zbrodnia i kara · Fiodor Dostojewski · Pozytywizm

Co sprawia, że człowiek staje się dla drugiego człowieką opoką?

POWTÓRKI

- ☐ 1. dzień
☐ 3. dzień
☐ 7. dzień
☐ przed maturą

Co sprawia, że człowiek staje się dla drugiego człowieka opoką? Omów zagadnienie na podstawie Zbrodni i kary Fiodora Dostojewskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

TEZA: POWIEDZ JĄ W PIERWSZEJ MINUCIE

W „Zbrodni i karze” człowiek staje się dla drugiego opoką dzięki miłości, która nie potępia, wierności, która nie odchodzi, i wierze w możliwość przemiany. Taką opoką jest dla Raskolnikowa Sonia, a dla jego rodziny Razumichin. Nie są silni ani bogaci, ale są obecni.

MAPA WYPOWIEDZI

ŁĄCZNIE OK. 3:34 MIN

Wstęp 0:00–0:48	Opoka to skała, na której można się oprzeć. W powieści pełnej upadków taką skałą okazują się ludzie najstarsi.
Argument 1 0:48–1:41	Sonia: gdy Raskolnikow wyznaje jej zbrodnię, nie odwraca się, tylko rozpacza nad nim i mówi mu, co ma zrobić: przyjąć cierpienie i się przyznać. Daje mu krzyżyk, a potem jedzie za nim na Syberię i trwa przy nim, choć on jest zimny i dumny.
Argument 2 1:41–2:25	Razumichin: biedny student, który opiekuje się chorym przyjacielem, staje się podporą jego matki i siostry Duni, wspiera je w zerwaniu z wyrachowanym Łużynem. Jest przyjacielem pewnym, pogodnym i uczciwym. Na końcu żeni się z Dunią.
Kontekst 2:25–3:02	Ewangelia: przypowieść o domu zbudowanym na skale (Mt 7) i imię Piotra-Opoki. Opoka to ktoś, na kim można budować, bo nie zawodzi w burzy.
Zakończenie 3:02–3:34	Opoką staje się ten, kto nie odchodzi, gdy drugi upada. Dostojewski pokazuje, że do tego nie trzeba siły, tylko miłości i wierności.

SŁOWA-KLUCZE DO NOTATKI

- Sonia Łazarz „Co pan zrobił z sobą?” krzyżyk
Syberia Razumichin wierność
obecność zamiast osądu

UWAGA, PUŁAPKA

Sonia nie namawia Raskolnikowa do ucieczki, tylko do przyznania się. Razumichin nie jest krewnym, tylko przyjacielem ze studiów, który później żeni się z Dunią.

KONTEKSTY DO WYBORU (WYBIERZ JEDEN)

BIBLIJNY Przypowieść o domu na skale (Ewangelia św. Mateusza 7)

Dom na skale przetrwa burzę: obraz człowieka, na którym można polegać.

LITERACKI „Dżuma” – Albert Camus

Rieux i Tarrou wspierają się w walce z zarazą; przyjaźń jako oparcie w sytuacji skrajnej.

LITERACKI „Lalka” – Bolesław Prus

Rzecki jako wierny przyjaciel Wokulskiego, któremu ufa do końca.

PYTANIA KOMISJI: PRZECWICZ ODPOWIEDŹ NA GŁOS

- Dlaczego właśnie Sonia, osoba „upadła”, jest opoką?**
Bo zna cierpienie i nie osądza. Jej siła bierze się z wiary i miłości, a nie z pozycji.
- Czy można być opoką dla kogoś, kto cię odpycha?**
Sonia pokazuje, że tak: Raskolnikow długo jest wobec niej chłodny, a ona trwa.
- Kto jest opoką w twoim życiu i co sprawia, że możesz na nim polegać?**
Refleksja własna: obecność, szczerość, wierność w trudnych chwilach.

PYTANIE 40 · WYPOWIEDŹ WZORCOWA

Co sprawia, że człowiek staje się dla drugiego człowieka opoką?

376 słów

ok. 3:34 min mówienia

Przeczytaj na głos z zegarkiem, potem opowiedz to samo **własnymi słowami**. Nie ucz się na pamięć: zapamiętaj kolejność części i jedno zdanie z każdej.

Wstęp

85 słów

Zagadnienie, które omówię, brzmi: co sprawia, że człowiek staje się dla drugiego człowieka opoką. Odwołam się do „Zbrodni i kary” Fiodora Dostojewskiego. Uważam, że w tej powieści człowiek staje się opoką dla drugiego dzięki miłości, która nie potępia, wierności, która nie odchodzi, i wierze w możliwość przemiany. Taką opoką jest dla Raskolnikowa Sonia Marmieladowa, a dla jego rodziny Razumichin. Nie są silni ani bogaci, ale są obecni. Opoka to skała, na której można się oprzeć, a w powieści pełnej upadków okazują się nią ludzie najstabsi.

Argument 1

93 słów

Najważniejsza jest Sonia. To córka pijaka Marmieladowa, która, by utrzymać rodzinę, musiała zarabiać na ulicy. Gdy Raskolnikow wyznaje jej, że zabił lichwiarke i Lizawietę, Sonia nie odwraca się od niego. Rzuca mu się na szyję i rozpacza nad tym, co zrobił z samym sobą. Mówi mu, co ma zrobić: przyjąć cierpienie, pokłonić się ludziom i przyznać do winy. Daje mu swój krzyżyk. Gdy zostaje skazany, jedzie za nim na Syberię i odwiedza go, choć on długo jest wobec niej chłodny i dumny. W końcu to przy niej Raskolnikow płacze i zaczyna nowe życie.

Argument 2

77 słów

Drugą opoką jest Dmitrij Razumichin, biedny student i przyjaciel Raskolnikowa. Gdy ten choruje po zbrodni, Razumichin przyprowadza lekarza, przynosi ubrania i pilnuje go. Gdy do Petersburga przyjeżdżają matka i siostra Raskolnikowa, staje się ich podporą: opiekuje się nimi, wspiera Dunię, gdy zrywa z wyrachowanym Łużynem. Jest pogodny, uczciwy i niezawodny. Na końcu żeni się z Dunią. Dostojewski pokazuje, że opoką może być nie tylko święta, ale też zwykły, dobry przyjaciel, który po prostu nie zostawia innych samych.

Kontekst

64 słów

Kontekstem jest ewangeliczna przypowieść o domu zbudowanym na skale. Jezus mówi, że kto słucha jego słów i według nich postępuje, jest jak człowiek, który zbudował dom na skale: przyszła burza i powódź, a dom się nie zawalił. Słowo opoka w kulturze chrześcijańskiej oznacza oparcie, które nie zawodzi. Sonia jest właśnie taką skałą dla Raskolnikowa: on przechodzi przez burzę winy i kary, a ona trwa.

Zakończenie

57 słów

Podsumowując: w „Zbrodni i karze” opoką staje się ten, kto nie odchodzi, gdy drugi upada. Do tego nie trzeba siły ani pozycji, tylko miłości, wierności i wiary w drugiego człowieka. Moim zdaniem to jedno z najważniejszych przesłań powieści. Każdy z nas może stać się dla kogoś opoką, jeśli zostanie przy nim wtedy, gdy wszyscy inni się odwracają.

MOJA WERSJA: HASŁA, WŁASNY PRZYKŁAD, INNY KONTEKST
